

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta” este
Mercurul, Vinerea și Duminică.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șiese luni 5 fl., pe trei lun
3 fl. 50 cr. Tieri esterne pe șiese luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLVI.

Se prenumera:
postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facere publicaro. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 66

Vineri 10 | 22 Iunie

1883

Nou abonamentu la

„Gazet'a Transilvaniei.”

Cu 1-a Iuliu st. v. 1883 se incepe unu nou abo-
namentu, la care invitam pe onorati abonati, amici și
sprijinatori ai foiei noastre, rugandu-i că se binevoiesca a
și'lu renoi de cu vreme pentru că diarulu se li se pōta
espedă promptu și fara intrerupere.

Prețulu abonamentului, ce se pōte tramite mai bine
prin mandate postale, este :

pentru Austro-Ungari'a cu post'a : pe trei luni
2 fl. 50 cr., pe șiese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Romani'a și alte tieri esterne : pe trei
luni 7 franci, pe șiese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Scrisorile sunt a se adresă la Redacțiunea „Ga-
zetei Transilvaniei” in Brasiovu.

Brasiovu 10 Iunie.

Opiniunea publica in Françi'a se arata din
ce in ce mai simpatica față de Slavismu. Mai
alesu in timpulu din urma de candu cu incoro-
narea Tiarului, care a primitu in modu atātu de
distinsu pe transmisii Franței, se observa unu
curentu puternicu slavofilu in press'a franceza.
De alta parte aflam delà corespondentulu din
Moscu alu diarului parisianu „Temps” că și
Francesii se bucura de mari simpatii in Russi'a
și că Françi'a este unu aliatu doritu de mili-
tarii russi.

Cunoscemu destulu de bine sorgintea ace-
tora manifestari de simpatia d'ntre press'a fran-
cesa și russa. Delà desastrulu din 1870 încōce
Francesii sunt aliatii naturali ai tuturor anta-
goniloru Prusso-Germaniei. Pēna la tractatulu
delà Berlin, fiindu intimitatea mare între Ger-
mani'a și Russi'a, Francesii s'au purtatu inca
fōrte rezervatu față de Russi; inse de atunci
și mai vētosu delà „tripl'a aliantia” încōce
este la moda de a vorbi de-o aliantia russo-
franceza in contra preponderantie germane in
Europ'a.

Că dovada pentru aceea, că ómenii politici
in Françi'a se ocupa seriosu de cestiunea vii-
tōrei aliantie între Françi'a și Russi'a, pōte
servi și scrisōrea slavofila, ce a publicat'o de
curēndu senatorulu și istoriculu Henri Martin
asupra Austriei: Scriitoriulu francesu sustine,
că discursulu comitelui Taaffe despre egal'a in-
dreptatire a tuturor natiuniloru inaugureza re-
volutiunea legala in contra despotismulu colec-
tivu germanu. In câteva dīle, dīce d. Martin
mai departe, Boemi'a va scapă de jugulu mi-
noritatii germane. Curentulu slavu devine totu
mai forte. In Austri'a cresce numerulu aceloru
Germani, cari mai bine voru sē se impace cu
Slavii, decâtu se devina Prussi. Germanii vedu
fōrte bine, adauge Martin, că de Slavii Austriei
voru avē neaperata lipsa intr'unu resboiu contra
Franței și Russiei, ei voru sē se folosēsca de
Poloni in contra Russiloru, uita inse, că cea
mai mare antipatia o au Polonii contra Prussiei.
La sudulu Austriei Bulgarii, Romanii, Grecii
se pare că voiescu mai bine a se unī, decâtu
a se combate unii pe altii in favōrea Ger-
maniei. Asiē ceva spera d. Martin se va in-
templă și in Austri'a și in Trēnsilvania, unde
Maghiarii, Slavii și Romanii se voru unī.

Se vede că senatorulu francesu, ocupandu-se
prea multu de despotismulu germanu, a sca-
patu din vedere despotismulu maghiaru, care
face imposibila unirea popōreloru ce locuiescu
in regatulu Sântulu Stefanu.

Se nu ne abatemu inse delà tema. D-lu
Martin termina scrisōrea s'a dīcēndu: „O poli-
tica sīreata a impinsu pe Austri'a spre Orientu,
spre a-o strică cu Russi'a, dēr' fiacare pasu
celu face Austri'a pe acestu drumu contribue

totu mai multu la slavizarea ei. Ce va fi din
aliantia tripla intr'o Austria slavizata?”

Cochetarea Francesiloru cu Slavii din Aus-
tri'a e fōrte semnificativa pentru directia ce a
luat'o in timpulu din urma opiniunea publica a
tierii lor. Ide'a aliantiei franceso-russe incepe
a capetă conturi reale. Interessantu este, că
in legatura cu acēsta se pune și ide'a unei
confederatiuni a statelor mici din Orientu in
sensu anti-germanu. Se dīce, că printiulu Bul-
gariei e sufletulu nāsuintieloru pentru stabilirea
unei asemenea confederatiuni balcanice, de aceea
a visitatu elu curțile delà Muntenegru și
Greci'a și a intratu in relatiuni intime cu Re-
gele Romaniei, lasandu afara numai pe Serbi'a,
care inōta in apele austriace. Tōte aceste le
inregistramu simplu și fara comentariu, că unu
semnu caracteristicu alu curentulu aliantiei
franceso-russe, contra asia numitei „aliantie
triple”.

Câteva cuvinte la cestiunea infratirei d'ntre Romani și Unguri.*)

Mergeti numai cu energia inainte; eu ve urmezu!...
Metrop. Mironu cătra Gáll și consoți.

Unu barbatu onorabilu, care adi ocupa o
positiune inalta, stimatu și din partea Romāni-
loru și care mai vētosu inaintea clerulu
gr. cat. se bucura de mare incredere și in-
fluintia. provocase la anulu 1867 intr'o brosiura
pe barbati nationali din anii 1861—1866 că
sē se retraga delà conducerea politica și se
ilu lase se conduca elu politica nationala. Elu
eră pe deplinu convinsu, că posede tōta in-
crederea Maghiariloru și că astfelu i va suc-
cede a restabilī pacea între nationalitatea ma-
ghiara și romāna pe bas'a deplinei egalitāti de
drepturi politice și cetatienesce.

Ce e dreptu, Maghiarii, nu numai că pro-
miteau acēsta „palam et publice”, ci in unele
comitate din Transilvani'a s'au facutu chiar'
compromise formale, că unde va fi prefectulu
romānu, locutiitoriulu lui sēu, cum se numesce
pe la noi, vicespanulu se fia maghiaru și vice-
versa; deregatorii administrativi și cei delà
justitia se fia in comitate alesi in proportiune
egala, desi numerulu locuitoriloru romani in
tōte optu comitatele face 80 la sută, ba in
unele și mai multu; salariile amplotiloru s'au
fostu stabilitu cu sume fōrte modeste, încātu
se putea dīce, că erau prea mari pentru a
murī cu ele, dēr' prea mici pentru de a potē
trāi omenesce din ele. — Dovada, că Romānii
n'au rēvnitu dupa posturi grase, ci s'au multia-
mitu, că vedu odata o incercare seriōsa de a
introduce o egalitate de dreptu politica. Asta
stare de lucruri a duratu pāna in Iuliu 1867
și spre onōrea Romāniloru constatāmu, că nu
s'a pututu dīce si avemu convingere firma, că
nici nu se va putē dīce vr'odata, că amplotiati
romāni ar' fi fostu preocupati in oficiulu loru
de semtiu nationalu și ar' fi facutu vr'unui
Unguru nedreptate.

Destulu că omulu nostru politicu din ces-
tiune, care in forma solemnă a fostu pretinsu
pentru sine conducerea causei nationale, eră
condusu de unu patriotismu și de-o lealitate
sincera. Convingerea lui, că va potē reusī a
impacā elementulu romanescu cu celu ungu-
rescu, se basă de o parte pe imprejurarea că
bărbatii aniloru 1861—1866 au comis gresieli
politice, de alta parte se radīmă pe relatiunile
confidentiale ce le avea cu Ungurii pe terē-
mulu socialu, nutrindu-le in conveniri dese cu
ei și in adunările comitatense. Elu traiea in

*) Damu locu acestui articulu ce ni'lu tramise unu
omu politicu distinsu delà noi fara a observā sēu a
adauge la elu nimicu din parte-ne. Red.

buna credintia, că Maghiarii voru sprijini ideile
lui conciliante și in diet'a din Pest'a intocmai
cum le aplaudau in adunările comitatense, de
aceea candidă pentru mandatulu de deputatu
intr'unu cercu cu majoritate romāna și fū alesu
chiaru și prin concursulu Romāniloru, cari, — do-
rindu a vedē odata resolvita caus'a nationali-
tatiloru și prin votulu unguriloru, cari n'au
vrutu se iea parte la diet'a din Sibiu, — au
votatu pentru dēnsulu, desī eră sprijinitu cu
atātă caldura din partea Unguriloru.

Concedemu, că conducētorii romāni delà
1861—1866 au avutu și ei slabiciuni și voru
fi comis erori in politica și că n'au avutu
rutina parlamentara, punctulu de pornire inse
le-a fostu lealitatea cătra tronul. Legile aduse
in diet'a delà Sibiu n'au compromis sistemulu
de guvernare alu patriei, n'au alteratu dreptu-
rile natiuniloru conlocuitoire, ci au introdusu
egalitatea drepturiloru politice, au delaturatu
pedecele, cari opriau pe Romāni delà eserci-
tiulu drepturiloru omenesce, au decretatu liber-
tatea cultulu libertatea invetiamētulu salvo
jure supremacie inspectionis, libertatea limbeloru
usuate in patria, dāndu totusi prerogative lim-
bei maghiare că limba oficiōsa, drepturi, ce
suntu prevediute in mare parte și in constitu-
ti'a din 1848. Numai prin asemenea mijlōce se
pōte face posibilu intr'unu imperiu poliglotu,
că tōta fiintia, rămāndu intacta individualita-
tea ei, se fia cu trupu și sufletu patriotu ade-
veratu.

La acēsta a trebuitu se tīntēsca și pro-
gram'a conducētoriloru delà 1867 și elu a si
luptatu cu mai multa rutina că cei delà 1861—
1866, dēr' pe lēnga tōta elocuentia și buna-
vointia lui, ce a vedutu si unde a ajunsu? —
„M'am desamagitu, ilusiunile mele au peritu și
am pierdutu tōta nadejdea!” a exclamat amen-
titulu domnu deputatu. Elu ajunsu la acēsta
convingere contrara, intristatōre, pentru că
uitase, că Ungurii au dusu cu sine la Pest'a
nedumeriri, ura in contra Romaniloru, pe care
o nutrea mai alesu unulu, care purtā cartea
cea nēgra, in care insemnase elu tōte scorni-
turile reutaciōse in contra noastră, numai tira-
niile sale le lāsase neinsemnate, ēr' altulu (no-
mina sunt odiosa) in vorbirile sale parlamen-
tare se obicinui-se a exclamā fara nici-o lega-
tura cu cestiunea, despre care se tractā: „de
azok az oláhok!” încātu se dīcea, că acesti
deputati manāncă pe dī câte unu Romanu. Si ce
credeti, că a trebuitu se vedā zelosulu parti-
sanu alu impacarei dintre Romani și Unguri?!
Elu a vedutu cassarea unilaterală a legiloru
din 1863/64 la propunerea ministrulu, printr'unu
decretu; delaturarea functionariloru romani afara
de unii, cari se aflau in posturi judecătorești
mai inalte; a vedutu, că la ministerii nu fura
aplicati Romani afara de unulu, care că secre-
tariu guvernialu fū transferatu in ministeriulu
de interne și de mai multi ani, in calitate de
consiliariu de sectiune, duce o referada nein-
semnata si, desi e calificatu, nu se inaintēza.
Si ore din ce cauza? Puru si simplu, pentru
că Maghiarii tīnu, că administrati'a mai inalta
nu e de nasulu Romānulu, cu atātu mai pu-
çinu potu admite, că Romanulu sē se initieze
in afacerile de statu.

Inainte de 1848, candu natiunea romana eră
numai tolerata, a fostu si guvernatoru despre
care sciea lumea că e de vitia romana, con-
siliari că Mehesi, Popp Samuila, secretariulu
Vajda, totodata și profesorulu de dreptu, care a
scrisu celu d'antāiu dreptu privatu și publicu
in limb'a maghiara, fost'au duoi cancelari aulici
romani: pe toti acesti'a iau cunoscutu betrānii
nostri și in persōna; la tesaurariatu consiliarii:
Iuhász, Budai, Mezei, și la tabl'a regēsca Dobra,
Coste s. a.; la oficiile de tricesima, la celu

de dijma, la consiliulu montanicu, la fiscalitati si administrarea domneloru statului multi Romani au fostu chiaru si siefi; in comitate erau Romani in deregatorii cardinale, precum főbiro, vice-spanu si óre fost'a din acesti'a vr'unulu tradatoriu de statu?

Si cum stamu noi astadi, in timpulu asié dısei egalitati de drepturi? Astadi avemu numai unu consiliaru de sectiune, far' de nici unu rol. In dılele nóstre fũ amenintiatu unu Episcopu romanu cu amovare, din cauza cã a votatu la alegerea vicespanului pent' unu romanu, cãruia Ungurii insusi nu-i potu bagá alta vina, decãtu cã e Romanu. „Nem kell oláh“ (nu ne trebuie Romanu) striga ei, apoi totu ei se lauda, cã alegerile suntu libere in Ungari'a, cã nicairi pe rotogolulu pamântului. Prin novel'a legii electorale din 1874 s'a reformatu legea de alegere dela 1848, asié cã Romanii au fostu aprópe cu totulu despoiati de dreptulu cardinalu de alegere. Romani, cari facu duoe din trei pãrti ale poporatiunei Ardélului.

Unu anu dupa votarea acestei novele electorale d-lu Tisza a amenintiatu pe nationalitati cu sdrobire. Din acésta frasa traiesce si se sustine elu si astadi la putere, pentru cã a vorbitu din inim'a Ungurilor. Tisza nu s'a gânditu la mãciuca, ci la art'a de asservire si de anihilare, pe care a si pus'o in lucrare indata ce a ajunsu la putere. Dênsulu a creatu in municipie asié numitele comitete administrative, in cari Romani mai cã nu se alegu de locu; áceste comitete conducu tóte afacerile administrative, pregatescu agendele pentru adunările comitatului, (judetiului) la cari potu luá parte si Romani, dér' consultarile decurgându in limb'a maghiara, pe care Romanii n'o intielegu, ei nu potu se iea parte la discussiune; asia apoi in comitate, a cãroru poporatiune este 80 la suta romana in tóte cestiunile de vieatia hotaresce numai minoritatea. Unu ministru a recunoscutu violarea legii de nationalitate fara a rosí séu se-i fi caditu vr'unu pèru din capu. Apoi se te miri, cã in comitate nu mai este nici vorba de limbi protocolare?

Tisza in timpulu mai recentu a ajunsu a fi mai subtilu in enunțiarile sale. Nu de multu respundiendu dep. Polit s'a folositu de cuvintele „meg kell hogy porozom“ (trebuie se-i batu prafulu de pe spinare), dér' a progresatu multu in terminologia, asia cã mai deunadí, desavuanda pe Kossutheni, cari pretindeau, cã limb'a instructiunei in scólele poporale se fia exclusivu cea maghiara, a mersu pèna a timbrá acésta pretensiune de „siovinismu maghiaru“ si a declarat susu si tare, cã in privinti'a limbei unguresci nu pretinde mai multu, decãtu e neincungiuratu de lipsa in interesulu statului (a lehetőséig). Prin acésta enunțiare intru atãtu s'au aflatu de netedítu deput. Dr. Gáll, încãtu reflectandu la cuvântarea lui Orbán Balázs, a arãtatu Romãniloru pe Tisza cã pe unu mentoru, dela care au a asteptá imbunatãtirea sortii lor. Nu suspitionamu pe Dr. Gáll si consoçi; le dorimu, se 'si ajunga scopulu, dér' scimu si aceea cã suntu 8 pèna la 10 ani, de candu pentru comitatulu Timisiórei se dice a fi candidatu de comite supremu d. Misici, pentru comitatulu Carasiu-Severinu d. Antonescu si in anulu trecut d. Gáll. Au trecut ani si s'au numitu altii. Comitele Timisiórei nu de multu a serbatu iubileulu seu de 70 de ani. Fia dér' si mai târdiu, Dr. Gáll, care e barbatu tēneru si viguros, póte aspirá la postulu de prefectu in comitatulu Timisiórei. Poftimu din inima se nu se insiele, cu atãtu mai vèrtosu, cã si in lege e prevediutu, cã in comitate cu majoritate mãna sè se numésca comiti supremi romani. — D-lu Tisza nu pretinde mai multu in privinti'a limbei unguresci, decãtu e neincungiuratu necesaru in interesulu statului, ne asiguradu din nou si d. Gáll, dér' d. Tisza a remasudatoriu cu ficsarea hotareloru acestui postulat, cã se nu miróse a maghiarisare. N'a cetitu d. Gáll in foile din capitala, cã dela nationalitati nu se poftesce numai credintia cãtra tronu si patria, ci si credintia cãtra némulu ungurescu, fara de care se dice, cã nimenea nu póte fi bunu patriotu?

(Va urmá.)

Inaugurarea statuei lui Stefanu celu Mare.

Iasi 6 Iuniu 1883.

(Coresp. part. a Gazet. Trans.)

Dela alegerea lui Cuza-Voda, gloriós'a Capitala a Moldovei n'a mai avutu unu aspectu atãtu de agítatu si serbatorescu cá dilele acestea. De-o septamãna deja Iasii infaciesiau o noua vieatia. Umbr'a marelui erou Stefanu incepuse a agítá spiritele, cá si cãndu elu s'ar' sculá de nou din mormentu. Vineri sér'a totu orasiulu erá pe picióre si primí pe Regele cu adevratu entusiasmu. Consiliulu comunalu d'impreuna cu-o parte din notabilitatile orasiului ilu primira si'lu salutara la gara, alta parte din notabilitati: profesori, magistrati, autoritati militare, advocati, comercianti ilu asteptau in salónele palatului regal. Regele desi obositu de drumu se adresá mai cãtra fiacare si erá surprinditoriu a vedé cum popularulu rege avea deja cunoseintie si despre persóne, cari pãn' aci n'avuse fericirea a-lu salutá personalu. O dovada mai multu, cãtu se intereséza si studiéza tiér'a si ómenii. Sambata la 3 óre dlu A. Vizanti, professoru la facultate, a tienutu in sal'a universitatii o conferintia istorica asupra lui Stefanu celu Mare. Conferentiarulu a fostu la inaltimea subiectului. Ear' la órele 9 séra a fostu o imposanta retragere cu tortie d'inaintea palatului regal percurgându stradele pèna la statu'a lui Stefanu, ér' in gradinele publice concerte esecutate de muzicele militare.

Eri, Dumineca, d'odata cu canteculu rondurelei, bu-buitulu tunurilor a inceputu a salutá marea serbatóre a desvélirei statuei.

Cã se ve poteti face o idea de multimea óspetiloru va fi d'ajunsu a ve spune, cã birje si incaperi in otele numai puteai capetá nici cu pretiuri fabulóse. Aici, unde este aprópe o crima a umblá in fracu pe josu, devenise acum ceva obicinuit, desi infractii pentru prim'a óra pareau cã calca pe spini, sciindu cã aducu o infractiune obiceiului.

E de prisosu se mai spunu, cã deja de Joi, tóte stradele erau tiesute de steaguri, casele ghirlandate cu stejaru, dupa ferestri si balcóne atèrnau tapete, la pórt'a orasiului despre gara si la Copou cãte unu grandiosu arcu de triumfu, ér' la intrarea palatului regal duoe colonne fórte inalte imbracate cu bradu (cetina).

Se vedemu aranjamentele de pe piatia d'inaintea palatului administrativu unde se afla statu'a.

In faci'a statuei, puçinu cam la stâng'a, se ridicá unu frumosu cortu regal, cu baldachinu de catifea rosia si cu perdele de atlas albastru. Sub cortulu regal erá asiediatu tronulu lui Stefanu-celu-Mare, sapatu in pétra, si care-a fostu gasitu la satulu Venatorii, sub Cetatea Némtilui. La drépt'a cortului regal, dreptu in faci'a statuei, e tribun'a oratoriloru. De juru imprejurulu statuei suntu aranjate estradele, puçinu ridicate dela pamentu. Eata destinatiunea acestoru estrade, incependu dela partea drépta, si incheiandu cu cea stinga: estrad'a damelor, estrad'a curtiloru si tribunaleloru, estrad'a corpului didacticu, estrad'a studentiloru universitari, estrad'a delegatiuniloru comunelor, estrad'a delegatiuniloru judetieloru si estrad'a consiliului judetiului Iasi. Alaturi cu tronulu estrad'a universitatiloru de Iasi si Bucuresci si a Academiei. In dosulu cortului regal estrad'a Corpuriloru legiuitoare ér' in faci'a, la spatele statuei, estrad'a inaltei curti de casatie. Intre estrade, in faci'a cortului regal, la spatele estradei curti de casatie, intre celelalte estrade, suntu aranjate mai multe bãneci pentru notabilitati. In drépt'a si in stâng'a statuei in faci'a palatului, se ridicá duoe tribune mari pentru publicu.

Incependu dela coltiulu formatu de strad'a Sft'a Vineri cu strad'a mare, prin curtea palatului pãna la gangulu centralu si'n strad'a Sft'a Vineri pãna la pórt'a bisericeii Sf. Neculai suntu asiediate catarguri mari impodobite cu drapele si ghirlandi, purtandu stèlpii, cari'su asiediatu faci'a 'n faci'a, inscriptiuni identice cu numele localitatiloru unde-au avutu locu cele mai principale batalii ale lui Stefanu-celu-Mare, cu dat'a acestoru batalii. Eata inscriptiunile ce se potu citi pe-aceste catarguri: Orbici 1457, Joldesti 1457, Cetatea Alba 1465, Chili'a 1465, Bai'a 1467, Lipinti 1470, Isvorulu-Apei 1473, Soei 1474, Telejna 1474, Vadulu Jorei 1475, Racov'a 1475, Grumazeci 1475, (acestea in curtea palatului): catargurile din pórt'a palatului pórt'a celu din drépt'a mar'e a municipiului Iasi si celu din stang'a armele tieriei, cu inscriptiunea Valea Alba 1477. In strad'a mare si'n strad'a Sft'a Vineri: Scheia 1486, Cãtãbuga 1488, Codrulu Cosminului 1497, Nãvalirea in Poloni'a 1498, Botosiani 1500.

Deja dinainte de 10 óre incepe a-se ocupá locurile. La 12 óre estradele erau indesuite, ferestrele palatului administrativu, ale casarmelor din jurulu palatului, copersiele caselor din jurulu pietei, afara d'acestea tóte stradele si coltiurile departe prin pregiuru erau indesuite. Multa armata, tóte scólele, tóte societatile si corporatiunile, delegatii districtelor se postase la locurile destinate cu flamurile pompóse si corónele minunate ce

aveau sè se depuna pe statua. Celu mai strentiosu si chiaru pentru acésta celu mai gloriosu erá stindartulu unui regimentu de Curcani, incununatu de lauri vecinici la Plevn'a.

Multe dame erau in costume nationale, prin cari am vediutu si classice costume de pe la Sibiiu si Nãseudu, care vedeam, cã din tóte farmecã mai multu ochii privitoriloru. O deosebitu placuta impressia au facutu elevele si professórele dela scóla centrala de fete, care tóte fete erau in costume nationale si domniósele, cari portau steagurile, in costumulu loru nationalu pe lènga gratia intruniau totodata si eroismulu, caci in adeveru in dragalasi'a loru faci'a si atitudine le afai d'odata pe amendóue.

La órele 1 1/2 Regele vine in únuta mare de generalu si incungiuratu de ministrii Chitiu, Stãnescu, Lec'a si de somitatile armatei. La venirea Regelui imens'a mare de publicu erupse in strigate entusiaste de „se traiesca“ si „urra“, cari pareau, cã nu 'si mai i-au capetu. Regele urcãndu-se pe estrada nu se puse pe tronu, ci in totu decursulu ceremoniei, care durá trei óre a statu in picióre in arsi'tia sórelui, pe candu noi cestiãlalti muritori eramu mai fericiti, caci mai intindeamu cãte o umbrela séu ne umbreamu sub palaria, pe cãndu Regele avea numai miculu chipiu.

Regele cu intentiune séu fara intentiune ne dà se intielegemu prin acésta pacientia a s'a, cã toti suntemu datori se suferimutu totu pentru glorificarea neamului nostru! Ear' cãci in totu decursulu ceremoniei nu s'a asiediatu de locu pe tronu, ne-a arãtatu, cã elu este si vrea se fia unu Rege constitutionalu si eminentu popularu.

Mitropolitulu-primatu si Mitropolitulu Moldovei, incungiurati de inaltulu cleru, facura serviciulu divinu pe estrad'a redicatu langa statua.

Dupa terminarea serviciului divin, Regele rostí unu admirabilu si semnificativu discursu, care la tóta fras'a aprópe la totu cuvântulu erá intreruptu de hurra! ce s'guduiau aerulu si vuiu cã valurile marii

Am audítu pe Regele nostru la diverse ocaziuni vorbindu dér' atãtu de puternicu, de emotionatu si entusiasmatu nu l'am audítu niciodata! Trebuia sélu fi vediutu si sélu fi audítu. Credu cã Stefanu la Valea-Alba nu va fi fostu mai emotionatu, si nu va fi vorbitu cu-o voce mai puternica si mai insufletitóre. Toti diceau, cã asia de sublimu nu l'au vediutu inca. Încãtu se atinge de cuprinsulu discursului, 'lu veti citi si 'lu veti admirá, si sciindu cã l'a vorbitu unu rege, regele nostru, ve veti insufletí si ve veti mangaiá totodata.

La unu pasagiu si semnu anume alu Regelui, cade deodata vélulu de pe statua si Stefanu se presenta multimei calare in atitudinea s'a martiala cu buzduganulu in mãna. — Publiculu erupse in urrale sgomotóse si nesfèrsite.

Dupa Regele vorbí d. N. Gãnea in numele comitetului statuei, unu discursu bine cugetatu. Dlu primaru L. Negruzzi pronunția unu cuvântu plinu de frumóse si romanesce idei. Vení apoi betrãnul Rosetti, in numele corpuriloru legiuitoare. Déca vomu cumpãni discursulu seu cu calitatea oficiala a vorbitorulu si cu insemnãtatea acestui omu de statu, vomu dice, cã discursulu lui si alu Regelui cuprinde totu ce amu doritu si dorimu. Dumnedieu se faca cuvintele loru trupu! Vorbí apoi in numele Academiei Dlu presidentu Sturdza, ministru de esterne. Cã totudéuna, cuvântulu lui fũ farmecatoriu.

In numele universitatiloru vorbí celebrulu nostru oratoru Nicolae Ionescu. Discursulu seu intrunindu pe savantulu professoru de istoria si pe puterniculu oratoru fũ acoperitu de aplausele ensutiaste ale publicului. — Urmã apoi savantulu nostru cu renume european, d-lu Hãsdeu, vorbindu in numele societãtiloru professorale din Olteni'a. Publiculu, care scie, cã d-lu Hãsdeu nu posede o voce din cele tari, incepũ a se indesá, cã se 'lu auda. Elu se achitã cumu nu se póte mai bine de onorific'a misiune ce i-au incredintiat'o Oltenii. In fine betrãnul Dimitrie Gusti cetí o frumósa poesia.

Dupa acésta incepũ defilarea scóleloru si a delegatiuniloru judetieloru si a diverselor societati si corporatiuni, trecendu pe d'inaintea statuei si depunendu la piciórele statuei minunatele cununi. Acésta defilare erá ceva, ce nu se póte descrie; am vediutu pe multi si intre acestia eram si eu, cari sub impressiunea puternica a glorificarii unui erou atãtu de admiratu cá Stefanu versamu lacrimi de bucuria, doiosia, sperantie in viitoru séu nu sciu cum se mai dicu, cãci astfelu de impressiuni se semtu, nu se descriu. Mai in urma dintre delegatii judetieloru fura cei din Dobrogea: unu Romanu dupa portu Saceleanu dela D-vóstra, doi Turci si unu Bulgaru. Turcii prin infaçisirea loru abatuta, 'mi revocara in sufletu capriciulu sortii; Turcii, pe cari i-a sfarmatu d'atãtea ori Stefanu, vinu, se inchina si depunu corónela piciórele lui! Cei ce facu cá Turcii nu potu se patítesca decãtu, cá ei. In sfèrsitu urmã defilarea armatei. Curcanii

fura cei mai multi. Aspectulu loru martialu, nasulu loru iute, dér' apesatu ne dau cea mai justa ideia de triarii romani.

Erá unu momentu maretu acel'a, in care Stefanu privea cu mandria din inaltime la urmasii braviloru sei osteni. D. Ar. Densusianu, a caracterisatu acestu sublimu momentu intr'o poesia scrisa cu ocaziunea serbatorii dîcîndu :

Susu Munteanu, susu Moldovanu !
S'a sculatú domnulu Stefanu,
Si cu elu ai lui osteni
Din Cosminu si Resboieni.

Cu acést'a se terminá pentru Dumineca program'a. Regele plecá la palatu intre aclamatiunile entusiaste si nesfîrsite ale multimei. Sér'a erá orasiulu splendidu iluminatu. Adi se trage la tinta. Regele va impartí premii. De séra mare banchetu, la care va luá parte si Regele. Despre acést'a inse nu 'ti potú serie cáci plecu cu trenulu dela patru óre. Ve salutu!

Focsianeanulu,

Eaca discursulu M. S. Regelui Carolu :

„Patru sute de ani au trecutú : numele si faptele lui Stefanu inse nu au peritu.“

„Cá o stea lucitóre ele ne-au condusu prin primejdiile, cari adese-ori au amenintiatu tierile surori. In momente grele ele ne-au datú taria; in timpuri de lupte si de nevoie, credintia in viitoru, razîmatu p'unu trecutú istoricu, in cari ostirile lui Stefanu au infrántu pretutindeni pe dusmanu si au inscrisu pe stégulu lorú isbîndile vestite dela Baia, Racova, Valea-Alba, Dumbrav'a-Rosie si multe alte fapte stralucite.“

„Privimu dér' cu dragoste si admiratiune pe eroulu Moldovei, care este fal'a si podób'a Romaniloru si care, impreuna cu Mihaiu Vitézulu, a intemeiatu renumele armelorú nóstre, redesteptate pe campiile din Bulgari'a.“

„Numele seu, care a avutu unu puternicu resnetu in tóta lumea crestina, care a fostu spaima vrasmasiului, stralucesce inca astadi si a remasu adéncu intiparitu in inim'a fiacarui Romanu.“

„Romani'a recunoscétóre redica dér', in a duo'a s'a capitala, acestu monumentu in amintirea faptelorú maretie, cu cari Stefanu-Voda a impodobitu istori'a nationala, in frumós'a epoca a re'nvierii virtutiloru reshoinice, cá semnu, cá veteji'a nu se stinge niciodata la unu poporu care a stropitu cu sângele seu mosia stramosiéscá pentru a-si pâstrá esistinti'a si a cuceri neatárnarea s'a.“

„Cada acum vélulu, care acopere chipulu acestui mare Domnu si Capitanu si jurámu, in faci'a monumentulu seu, cá, in imprejurarile grele, vomu fi de-a pururea strînsi uniti, avéndu numai unu singuru gándu, unu singuru simtieméntu : fericirea scumpei nóstre patrii, pentru care trebuie se fimu gáta a face ori-ce sacrificii si pé care cerulu s'ó ocrotéscá in tóte primejdiile.“

„Incredintiezu Iasiloru, léganulu unirii, acéstá statua impreuna cu duoe tunuri, udate cu sângele pretiosu alu generatiunii presinte, spre a le pazi cá unu sfántu odorú in onórea némului romanescu.“

Cronic'a evenimentelorú politice.

Press'a européna continua a se ocupá cu viu interesu de atitudinea resoluta a Romaniei in cestiunea Dunarei. Celu mai mare necazu ilu au foile austro-ungare asupra Romaniei, din caus'a opozitiunii ce-o face hotarîrilorú conferentii dela Londr'a. De aceea aceste foi fara de osebite de partida, cu „Pester Lloyd“ si cu „W. Allg. Ztg.“ in frunte n'au prea crutiatu cu insultele si cu amenintiarile faci'a de Romani'a. „W. Allg. Ztg.“ adusese mai de multu scirea, cá guvernulu românú ar' fi sondatu cabinetulu de Berlin in cestiunea opozitiunii Romaniei si ar' fi primitu unu respunsu negativu. Acum cetimu si in „N. Fr. Presse“ despre pasii facuti de guvernulu romanu la Berlin urmatórele :

„Se dice, cá guvernulu romanu mai 'nainte de a redactá respunsulu seu la cunoscut'a nota a lui Granville din 10 Marte a. c. a rugatu pe principele Bismarck, cá se intervina pe lángha marile puteri in favorulu Romaniei. Cabinetulu românú relevá, cá hotarîrile luate de conferinti'a dunaréna de Londr'a, fara participarea Romaniei, nu potú fi obligátóre pentru junele regatu. Cancelariulu imperialu se dîce, cá a datú Romániloru numai de cátu resolutiunea, cá puterile semnatare ale tractatu-

lui de Londr'a nu se mai potú dimité la o noua discutiune a hotarîrilorú luate de tóte puterile, fiindu-cá o atare procedere ar' fi identica cu o completa revisiune a tractatulu dunarénu.“

Alalta eri s'a impartítu in camer'a italiana cartea verde asupra cestiunii dunarene. In acéstá colectiune de corespondentie diplomatice se afla si o nota datata dela 17 Decembre 1882, in care d. Mancini declara, cá n'are nimicu in contra dorintiei exprimate din partea cabinetulu anglésu, cá si Romani'a se fia admisa la conferentia. „E vorb'a“, dîce Mancini, „de unu scopu claru pronuntiatu, la care este si Romani'a nemijlocitu interessata; acéstá concessiune transitorica si speciala, ce s'ar' face Romaniei, nu ar' puté formá unu casu precedentu pentru viitoru.“ — Cu tóte astea, dupa cum se vede din notele de mai tardíu Itali'a a adoptatu punctulu de vedere alu Austro-Ungariei in acéstá cestiune.

Dumineca s'a serbatu in Paris o serbatóre menita de a apropiá earasi pe Francesi de Italiani. Memoria lui Garibaldi a fostu unu bunu privilegiu si spre serbarea ei se adunara multi Francesi si Italiani in circulu de éina. Presiedintele de onóre Victoru Hugo a fost impiedecatu de a luá parte. Intre multe telegrame salutátóre au fost si telegrame sosite din Triestu. Discursurile mai tóte au variatu tema infratirii intre Françi'a si Itali'a. Aplause nesfîrsite salutara cuvintele generalulu Canzio-Garibaldi, care aratá, cá aceste doue popóre latine au interesse comune in tóte privintiele, chiaru si revansia le este comuna. Elu sfîrsí cu cuvintele „Vive la France“ la cari respunse adunarea cu „vive l'Italie“. Presiedintele Delattre atacá in discursulu seu in modu fôrte aspru pe Austri'a. Vicepresiedintele Pianciani, dupa ce combatú si elu pe Austri'a cu multa vehementia, dise : adeverat'a aliantia este aliantia popóreloru; aliantia naturala a Italiei este aceea cu Françi'a liberala, cu Françi'a dela 1789 (Aplause sgomotóse). Déca se va nasce earasi vr'unu resbelu Francesii si toti Italianii voru luptá umeru la umeru, nu pentru intarirea fortiei, ci pentru caus'a umanitatii (Aplause frenetice). Si ceilalti vorbitori au pledatu mai toti in contra aliantiei triple contra Austriei si a Germaniei. Unulu vorbí despre recucerirea Elsatiei-Lotaringiei. Deputatulu francesu comite Douville-Maileffen spuse, cá ultimele cuvinte ale lui Garibaldi au fostu : „Lucrati pentru unirea Italiei cu Françi'a.“ La acéstá adunare a luatú parte si generalulu Türr.

Mare turburare a cásionatu in Belgradu unu articulu alu diarului oficiosu „Videlo“, in care se dîce intre altele, cá pe opozitionali si asia ii astépta mai curéndu séu mai tardiu streangulu.

Cu privire la relatiunea d'intre principele Bulgariiei si cei duoi generali rusesci : Sobolev si Kaulbars, cari functionéza cá ministri bulgari, se scrie din Sofi'a foiloru vienezese, cá tramitarea deputatiunii de gratulare din partea orasiului Sofi'a pentru incoronarea Tiarului la Moscú s'a facutu de cei duoi ministri-generalii in contra vointii espresse a principelu Alecsandru. Generalulu Kaulbars a avutu chiaru curagiulu sè anuntie principelu prin telegrafu, cá deputatiunea a plecatu la Moscú. Principele Alecsandru provocá pe ministrulu-generalu Kaulbars, sè rechiamé deputatiunea, de óre-ce elu (principele) e singurulu reprezentantu alu Bulgariiei. Generalulu inse nu s'a turburatu prin acést'a, ci a latítu vestea, cá Tiarulu 'si-a manifestatu aplecarea de a primí deputatiunea orasiului Sofi'a.

Romani'a si aliantia austro-germana.

Organulu oficiosu alu ministeriului de externe „Fremdenblatt“ din Vien'a scrie relativu la pasii ce 'i a intreprinsu guvernulu romanu in contra hotarîrilorú conferentii dunarene, urmatórele :

„Se pare, cá monarchia nóstra a scapatu pe nesimtíte de unu periculu mare. Romani'a isi pusesé in gándu se sparga aliantia d'intre Austro-Ungaria si Germania. Acestu planu diavolescu alu d-lui Bratianu erá pe aci se reusiéscá. Tóte fusesera intocmite, spre a întóree politic'a germana dela noi si a-o face se iea in cestiunea Dunarii o positiune amicala Romaniei. D-lu Liténu, reprezentantulu Romaniei in Berlinu, avusese cele mai clare instructiuni se induplece pe Germani'a,

cá se mijlocéscá in cestiunea dunaréna, intervenindu pe cale diplomatice pe lángha puteri in favorulu punctulu de vedere românú. In estu chipu ar' fi capetatu o spartura mai antáiu intielegerea din Londr'a, apoi intimitatea monarchiei nóstre cu Germani'a. Astfelu a fostu asediata o mina in modu machiavelisticu, de cátra d. Bratianu. Dér' precum adese-ori se strica si socotál'a celor mai intielepti asié se sfarmá si planulu de totu síretu alu diplomatiei române printr'onu brutalu faptu. Principele Bismarck nu s'a invoitu.

Seriosu vorbindu, Romani'a a facutu in adevéru unu pasu, spre a induplecá pe Germani'a la o actiune in contra hotarîrilorú, ce plenipotentiarulu germanu le a contrasemnatu la Londr'a cu câteva septemáni mai înainte. N'am crede acést'a, déca nu ni s'ar' adevéru dintr'o parte fôrte bine informata. Cá principele de Bismarck a datú numai decátu respunsulu lamuritu, cá puterile semnatare ale tractatulu dela Londr'a nu mai potú intrá intr'o noua discutiune asupra hotarîrilorú lorú, de sine se intielege. Mai puçinu de intielesu este, cá d-lu Bratianu s'a pututu gándi a intreprinde unu astfelu de pasu la Berlinu. In care lume traiescu ministrii románi, cari credú, cá prin astfelu de mijlóce voru puté zadarnicú, séu amaná hotarîrile europene? Ce si-a inchipuitu d-lu Bratianu, cându a tramisú pe legatulu seu la comitele Hatzfeldt cu amical'a rugare, cá guvernulu imperatulu germanu se binevoiéscá a-si retrage subscrierea de pe noulu actu dunarénu si a se despartí de Europ'a, spre a se face avocatulu Romaniei? Unde sunt frumosií ochi, de dragulu càror'a principele de Bismarck se fi pututu primí unu astfelu de rolú? Astea sunt intrebari, cari de buna séma sunt mai greu de deslegatu, decátu cestiunea dunarii insasi. Vomú face fôrte bine, lasandu-le la o parte.“

„D-lu Bratianu dupa primirea respunsulu dela Berlinu s'a apucatu se respunda la not'a lui Granville, cá si cum nu s'ar' fi intemplatú nimic'a. Principele Ghic'a a prezentatu deja acestu respunsu si tóte rapórtelú despre cuprinsulu seu consuna intr'unu punctu, cá Romani'a persista a nu recunóscé din parte si obligativitatea hotarîrilorú europene fara conclucarea s'a. Bine insemnatu, a hotarîrilorú, cari au fostu luate la Londr'a, in privinti'a Dunarii, nu inse a hotarîrilorú congressulu de Berlinu. Acest'a firesce s'a tînutu fara participarea activa a Romaniei si a dispusu de Romani'a in mai multe chipuri. Elu a luatú acestei tieri Basarabi'a i-a datú pentru acést'a Dobrogea, a decretatu nedependinti'a principatulu, a stabilitu, cá este si ea obligata a luá o parte din datori'a publica turcéscá*) si afara de tóte acestea a taiatu energicu si adéncu in legislatiunea s'a interna, punendu egal a indreptátire resp. emanciparea tuturorú cá „conditio sine qua non“. Tóte aceste s'au facutu fára participarea Romaniei, din plenitudinea puterii europene; totusi Romani'a n'a protestatu niciodata, cá aceste dispositiuni s'au luatú fara consentimétulu si participarea reprezentantilorú románi. In contr'a egalei indreptátiri, resp. emancipari a Israelitiloru romani, tier'a a protestatu, ce e dreptu, si, cetindu declaratiunile solemnele, cu cari astadi prin discursuri de tronú se ridica protestu in contra hotarîrilorú conferintiei de Londr'a, ne aducemu viu aminte de manifestatiunile de atunci. Cu tóte acestea Romani'a s'a supusu si in acéstá cestiune si si-a acomodatú legislatiunea s'a dupa cele mai esentiale pretensiuni ale areopagulu europénu. Deci este de speratu, cá ómenii de statu conducétóri ai junelui regatu, cari totudéun'a sciura a lucrá mai intieleptiesce decátu a vorbí, se voru gándi si in cestiunea Dunarei altfelu, indata ce se voru convinge, cá Europ'a remâne unita chiaru si déca Romani'a va dá votu separatú...“

„...Acum se nasce intrebarea pentru cabineté, cum au sè procedá mai departe? O abatere dela hotarîrile luate nu se póte cugetá, fiindu-cá cabinetelú au fostu din capulu loculu sigure de refusulu Romaniei si candu lordulu Granville a scrisu not'a s'a, a sciutu înainte, cá cabinetulu romanu va respunde c'unu „non possumus.“ Prin urmare acumú mai póte fi vorba numai de form'a in carea sè se adreseze Romaniei pretensiunea cá sè se supuna hotarîrilorú europene. Nu credemu, cá la casu de refusu in studiulu de faci'a se va aruncá intrebarea de represalii séu de altfelu de mesuri coercitive. Pentru antáia óra se va privi cá suficiente o forma mai autoritativa a pasirii, o anuntiare mai formalá a vointiei europene, de cumu o contíne not'a presidiulu conferintiei. Sè va tractá de modulu, cumu sè se constate nerevocabilitatea hotarîrilorú de Londr'a, printr'o procedere identica diplomatice, care se nu mai lase in indoieála noi pe guvernulu, nici pe publiculu romanu, cá uu numai totalitatea cabinetelorú, ci chiaru si fiacare cabinetu deosebitu stá la spatelú hotarîrilorú conferintiei dunarene si se socotesce obligatu a se tîné strictu de ele. Cându ministrii regelui Carolu voru vedé, cá nici inaintea opiniunii publice a tierii lorú, care a fostu

*) Cu acést'a asertiune d-nii dela „Fremdenblatt“ si-au datú unu „testimoniu de paupertate“ in privinti'a cunóscerii tractatulu de Berlinu, unde de locu nu se cuprinde acést'a conditiune.

stimulata mai multu cu forti'a (?) nu mai potu aseunde adeverat'a situatiune, atunei de-o parte voru disparé ideile nebune, cà in cestiunea Dunarii se tractéza de o pretensiune austriaca, de unu atentatu asupra prestigiului regatului romanu (ce interesu amu avé noi, de a atentá la prestigiulu unui micu statu vecinu!) de alta parte speranti'a, de a produce o desbinare intre puteri, se va dovedí desiérta. Principele Bismark a facutu o mare voriesce a-si invélui positiunea s'a. Françi'a, ale càrrii propuneri au servitu de basa la discutiunea asupra tractatului dunarénu de Londr'a, niciodata nu se va invoí a-si retrage subscrierea de pe susu numitulu tractatu. Itali'a niciodata n'a purcesu singura in afaceri de interesu europénu. Mai remàne acumu Russi'a, la a càrrii aliantia apeléza unele organe sanguinice din Bucuresci. Dér', abstragèndu dela spiritulu conciliantu, ce d-lu Giers l'a manifestatu, de candu este de facto siefu alu ministeriului de esterne, diplomati'a russéca atribue atátu Romaniei, càtu si Dunarii pré puçina importantia, decátu cà sè se separe de intreiti'a aliantia."

"... Chiaru si celu mai mare si mai neatacabilu d'intre statele europene, candu se tractéza de concertulu europénu in vreo afacere, la care nu i-ar' pré convení a-si dá consentimentulu, se silesece a pastrá celu puçinu aparinti'a cointelegerii, temèndu-se se nu fia isolatu. Guvernului român, se vede tréb'a, cà nici cà-i pasa de isolare. Dér' numai se pare a nu-i pasá. Bratianu séu c'a voitu sè demonstreze ad oculos, cà nici unu român nu 'si va dá consentimentulu seu la hotarîrile conferintei de Londr'a, séu cà voriesce se astepte cà sè se formeze in tiéra o opozitiune, care se-lu puna in stare de acusatune pentru cerbicós'a-i resistentia, ce-o face puterilor europene. In totu casulu diplomati'a romàna a ajunsu intr'o strada infundata, din care dupa a nóstra parere numai unu drumu de esire este. Sè se uite inapoi, si nevedèndu-se urmarita, sè se întórca puru si simplu."

Luandu notitia de articolulu de mai susu „N. Fr. Presse“ díce, — cu privire la afirmarea, cà o procedere identica diplomatica a puterilor va fi de ajunsu, spre a nimici in Bucuresci tóte ilusiunile si de a face cá guvernulu român se priméscă hotarîrile conferintei, — urmatórele:

„Noi ne tememu, cà nu Romani'a este, care nutresee ilusiuni. Pèna acuma celu puçinu acèsta amarita cestiune a Dunarii a fostu unu síru de desamagiri nu pentru Romani'a, ei pentru Austri'a. Tractatulu dunarénu de Londr'a, incheiatu la 10 Marte are sè se ratífice in siése luni. Mai multu de jumatare a trecut din acestu terminu, fàra cà se ne fi apropiatu de o resolvare a acesteia afaceri, care de cinci ani de díle este in suspensio spre pagub'a navigatiunii nóstre pe Dunarea de josu. Se speràm, cà a dou'a jumatare a terminului de ratificatiune va fi mai bine folosita.“

Diverse.

(Processulu dela Tisza-Eszlar) s'a inceputu in sfèrsitu dupa scirile mai noue eri la tribunalulu din Nyiregyháza. Sunt acusatí 15 individi, d'intre cari 11 au fost detinuti pèna acum in arestu. Se díce cà mam'a fetei disparute Eszther va pretinde despagubire. Advocatulu ei este Bela Konyathy. Eötvös va apará pe hahamulu Schwarz. Tribunalulu e compusu din presiedintele Kornis, referentulu judecatoru Russu si judecatorulu Ernst Gruden. Protocolulu ilu va purtá notarulu judec. Victoru Simon.

(„Cravalulu“ de pe Tocile) a formatu obiectulu discussiunei in siedinti'a ultima a comitetului administrativu. Vice-comitele isi esprima in raportulu seu lunaru parerea de reu, cà inormèntarea unui sinucisu a causatu atáta turburare pe Tocile si espune cele petrecute. Prefectulu díce, cà politi'a s'a purtatu in acèsta afacere fara de tactu si cà este datori'a comitetului admin. de a luá mesuri, cà asemenea escesse se nu se mai întèple in viitoru in sinulu paciniceii poporatiuni a Brasiovului. Dupa cum raportéza vice-comitele imtiatorii „cravalului“ au fostu trasi in cercetare criminala.

(Necrologu.) Ni se serie din Bistritia: eu dat'a de 18 l. c. st. n. Ioanu Margineanu, jude regescu dela tribunalulu de aici, dupa o bóla nu prea indelungata de peptu a reposatu astadi la 10 óre antemeridiane. Inormèntarea se va întèplá Mercuri in 20 a lunei curente, candu se implinescu tocmai 30 de díle dela inormèntarea fiului seu cu numele Nicolae. — Reposatulu a fost cunoscutu multora inea din timpurile vechi cà unu demnu functionariu.

(O mare nenorocire) s'a întèplatu in sal'a Victor'i din Sunderland (portu anglesu) in 16 Iuniu. Unu prestidigitatoru (scamatoru) a datu in acèsta sala o representatiune pentru copii. Pretiulu intrarii pe galeria

erá numai unu penny. Edificiulu e bine ziditu si fórtè spatiosu, in parterre incapu 1000 persóne, ear' in galeria se aflau celu puçinu 1500. Tóta sat'a erá plina de copii, pe galeria se aflau celu puçinu 1500. Pe la sfèrsitul representatiunii anuntia scamatorulu, cà copii voru càpata jucárii cá premii; elu incepù a aruncá asemenea jucárii intre copii din parterre, candu deodata vedèndu acèsta cei de pe galeria si temèndu-se cà nu voru capetá nimic, se rapedira peste scari in parterre. Galer'i'a si scarile suntu fórtè spatiose, dér' o usia de josu dela scara nu erá de totu deschisa si aici se vede s'au impiedecatu cei d'antai si au cadiutu, ceilalti baieti, vrèndu a ajunge care de care mai iute in parterre cadiura peste dènsii strivindu-se unii pe altii. Catastrof'a s'a întèplatu intr'unu spatiu de 12 urme patrate. Cei ce ajunsera dedesuptu s'au inadusitu toti si spatiulu pèna la trépt'a a cincea erá aprópe plinu de cadavre. Cinci minute a duratu catastrof'a si vreo 190 de copii au fost striviti, ear' alta suta gravu vatamati. Indata se aduná o multime de ómeni in jurulu edificului, multi medici alergara la faci'a locului. Copii zaceau cu ghiotur'a morti si raniti in gur'a scarei (trepteloru). Aspectulu erá ingrozitoriu. Desperati'a parintiloru erá far' de margini. Constatarea identitati cadavreloru a duratu câteva óre. Mai multe mume se fi inebunitu, vedèndu-si copiii morti. Totu orasiulu este in doliu. Catastrof'a e ne mai audita in felulu ei. O negligentia de neiertatu a fost, cà nimenea n'a supraveghiatu atáta multime de copii, càta se aflá pe galeria.

(Ciardasiulu din India.) Renumitulu erudit in limb'a sanscrita G. Bühler, acum profesorulu la universitatea din Vien'a, publica in fascicululu din urma alu foi „Oesterreichische Rundschau“ unu tractatu despre caletoria s'a prin pusti'a indica. La insarcinarea guvernului anglesu calatorí elu cu profesorulu Iacobi la Indi'a, spre a cumperá manuscrisuri indiene vechi. Elu a fostu primitu pretutindinea cu mare amicitate, cu deosebita splendóre inse l'a primitu principele indianu Maharaval Beriaul. „Lucrulu celu mai interesantu“ istorisesece prof. Bühler, „a fostu unu concertu, ce ni l'a datu musicantulu curtii, dupa ce Maharaval se retrasese. Acestu musicantu, unu Gosuinu séu acestu branuminicu, a fostu unu adeveratu artistu, care càntá minunatu cu sitara si cunoscea din temeiu càntecelè vechi indice numite „ragas“. Elu ne càntá mai multe óre de arèndulu si in cele din urma, càndu a ordonatu se fia acompaniatu de violine si tobe, se transportá intr'unu entusiasmu de adeveratu artistu. Déca me veti întrebá, ce suntu acele càntece, numite „ragas“ ce ni le-a càntatu, Ve voiu respunde numai, cà ele Ve suntu cea mai mare parte cunoscute. Suntu acele melodii, ce le cànta Tigani si cari de regula trecu de unguresci. Dér' nu e asié, ciardasiele séu cum se numescu piesele, suntu de siguru o mostenire vechia, ce Tígani au adus'o cu sine din patri'a loru Indi'a“. — Paguba, cà d-lu prof. Bühler nu ne-a insemnatu câteva melodii de acelea, pentru cà dintrènselè, prin comparare se putem aflá, incátu potu trece Tígani de cultivatori muzicali ai Maghiariloru, si cum s'a tñutu caracterulu poporului maghiaru faci'a de cele primite, straformàndu si desvoltàndu.

IOSIFU BLASKÓ

hotelieru in S.-Szt.-György.

Subserisulu incunoscintéza onoratulu publicu, cà 'si-a stramutatu

HOTELULU CELU MARE

in strad'a Vásárhely nr. 621.

Noulu meu hotel lam aranjatulu din nou cu totu confortulu, spre deplin'a satisfacere a onorati loru mei musterii, atátu in privinti'a mâncariloru si a beuturiloru excuisite si gustuóse, càtu si in privinti'a cartireloru. Sale de mâncare, de petrecere si alte odái precum si ecupage elegante stau la dispositi'a onoratului publicu. Pent'unu serviciu promptu voiu avé cea mai mare ingrijire.

Voiu face totu posibilulu spre a multami onor. publicu, care m'a onoratu d'unu síru de ani cu increderea s'a. Cu deosebire facu cunoscutu hotelulu si restauratiunea mea onoratiiloru óspeti din Romania'a, cari trecu la baile Malnasiu, Tusnadu si Borszek.

IOSIFU BLASKÓ,
Hotelieru in S.-Szt.-György.

Pluguri-Rajol de otielu l premiu in Lundenburg. Pretiulu netto 38 flor.

Masina de smulsu

napi-Pracner (Rüben-Ausheber) brevetata l premiu in Lundenburg. Pretiulu 20 flor.

Novitate: Garnitura de treeratu cu manegiu pentru 2 cai c'unu aparatulu de vènturatu. Pretiulu 530 flor.

Garnitura de treeratu cu manegiu pentru 4 cai cu aparatulu de vènturatu cilindricu si de sortare, Pretiulu 965 fl.; aceea'si masina de treeratu cu-o locomobila de 3 cai, cu 3 cilindre. Pretiulu 2050 fl.

Motori cu vènt Halladay originali pentru udarea de gradini si parcure, procurarea de apa la stupini s. a. udarea si sustragerea apei de pe campuri, pèna la putere de 40 de cai.

Drumu de feru transportu-Hoffmann 50 cr. pentru metru.

Elevatoru de paie si de claditu stoguri brevet. Pretiulu 350 fl. — Se lifereza promptu.

Josef Friedländer,

Wien, III, Hintere Zollamtsstrasse. 13.

Nr. 48/1883,

3—3

Concursu.

Pentru postulu de profesorulu din limb'a maghiara la scól'a grecésca din locu se publica concursu.

Salarulu anualu este 200 fl. v. a.; órele de propunere pe septemana trei.

Petitiunile sunt de a se adresá la subsemnat'a comisiune pàna la finea lui Iuniu a. c.

Din siedinti'a comisiunei instituite pentru administrarea averei bisericel' gr. or. dela Sf. Treime din cetate, tñutá in Brasiovu la 17 Maiu 1883.

Grf. Bethlen A. m. p.

comite supremu si comisaru reg.

LE DRAPEAU NATIONAL
Cigarette
Fabricatiune Frãncosã
GHEA MAL BUNA HARTIE
ESTER
SINGURA
CARE
Nu vatãmã
SANATATEA
CALLEY & HENRY
PARIS
17, rue Béranger, 17
Recomandãm a se feri de Contrafaçã.

Cursulu de Bucuresci din 7/19 Iuniu v. 1883

Valori	Scadenti'a Cuponeloru	Cumpara	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Oct.	91.1/2	92.1/4
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	97.3/4	98.1/2
8% Oblig. domeniãle 1871	1 Ian. 1 Iul.	—	—
6% Oblig. cãiloru fer. rom.	1 Iuliu	103.—	104.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	104.3/4	105.—
7% " " urbane	idem	103.3/4	104.1/4
8% Imprum. municipalu	idem	86.—	86.3/4
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobènda 10 lei)	1 Maiu 1 Nov.	228.—	233.—
Losuri municipale (20 lei)	cu premi	33.—	34.—
Act. Bancei Nationale rom.	1 Ian. 1 Iul.	1360	1375
Auru contra argintu		2 1/4	2 1/2
Auru contra bilete hipotec.		2 1/4	2 1/2
Auru contra bil. de Banca Nat Florini Val. Austr.		2 10 1/2	2.12

Cursulu la burs'a de Vien'a din 20/8 Iuniu st. n 1883.

Rent'a de auru ungara	120.65	m'a de vinu ung.	97.50
dto	89.75	Imprumutulu cu premiu ung.	115.75
dto de harthia 5%	87.45	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin	110.—
Imprumutulu cãiloru ferate ungare	138.50	Rent'a de harthia austriaca	78.45
Amortisarea datoriei cãiloru ferate de ostu ung. (1-ma emisiune)	91.80	Rent'a de arg. austr.	79.05
dto (II-a emisiune)	113.—	Rent'a de auru austr.	99.10
dto (III-a emisiune)	99.75	Losurile din 1860	135.—
Bonuri rurale ungare	100.—	Actiun. bancei aust-ungare	838.—
dto cu cl. de sortare	98.70	" bancei de creditu ungare	303.40
Bonuri rurale banat-Timis	99.25	" bancei de creditu austriace	305.—
dto cu cl. de sortare	97.70	Argintulu	—
Bonuri rurale transilvane	99.35	Galbini imperatosei	5.67
Bonuri croato-slav.	99.—	Napoleon ori	9.50
Desbagubire p. dij-		Marei 100 imp. germ.	58.45
		Londr'a	119.95